

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

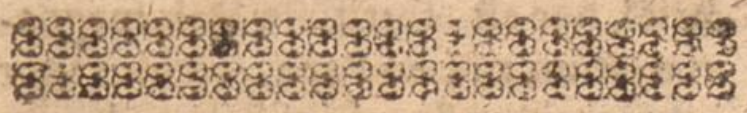
Incarnatio Mystica Sive Christiformitas

Roger, Nicolaus

[Erscheinungsort nicht ermittelt], Anno MDCLXXXIV.

Pars Prima. Apparatus ad Christiformitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37940

INCARNATIONIS MYSTICÆ

P A R S P R I M A.

APPARATUS AD CHRI-
STIFORMITATEM.

C A P U T I.

*Fides Incarnationis, Nuntius Mysticus
Christiformitatis.*

CRedere JESUM esse Hominem-
Deum ut fidei nostræ cardo, &
capitale dogma est, ita totius
Christiformitatis fundamētum est pri-
mumque principium. Angelus est pror-
sus à Deo missus, fides enim singulare
donum Dei, mysticam Incarnationem
prænantians, illudque menti inculcans
(a) quia non erit impossibile apud Deum
omne verbum. Est omnino Angelus Ga-

(a) Luc. 2. A briel,

2 CHRISTIFORMITAS,
briel, hoc est, fortitudo Dei, magna-
rum enim ait Leo Papa, (b) hic vigor
est mentium, & valdè fidelium lumen
est animarum incunctanter credere,
quæ corporeo non videntur intuitu.
Et fides, inquit Guilelmus Parisiensis,
lib. de fide cap. 3. est fortitudo, vel ge-
nerositas nostri intellectus. Manife-
stum est enim quod credere improba-
bilia fortitudinis, atque vigoris est no-
stri intellectus; sicut amare damnosa,
molesta, & ignominiosa fortitudinis
est nostræ voluntatis. Quare fidem
hanc inconcussam ac benè illumina-
tam habere satagat anima Christifor-
mitatis studiosa. Huc valet plurimum
mysterii credibilitas & convenientia
multiplex. Eo porrò dogmate nihil
evidentius credibile esse clamant.

I. Ablatio sceptri de Juda ac ducis de
femore ejus Patriarchæ Jacobo Genes.
49. tot ante sæculis denuntiata sub
Messiæ adventum futura: uti & conti-
git Herode regnante non Judæo, sed
(b) *Serm. I. de Asc.* Anti-

Antipatro patre & matre gentilibus.

II. Hebdomadam 70. nempe non dierum sed annorum, proindeque 490. annorum numerus juxta Daniel. cap. 9. factam à Gabriele Incarnationis administro revelationem, usque ad Sancti Sanctorum, seu ut legunt LXX. Interpretes, Sanctitatis sanctitatum (cui obsecro nisi Deo-Homini id elogii comperit?) Unctionem, id est gratiam unionis sive esse personale divinum gratis humanitati concessum, unde Christus 1. unctus in sacerdotem, Regem, Deum, Itemque usque ad prædicationem ejusdem ac mortem definitus expletusque.

III. Prophetarum de Christi personâ, vitâ, doctrinâ, miraculis, morte, Ecclesiâ illustrissimæ vaticinationes eventu probatæ, & illorum quidem haud sanè ex condicto, utpote longo temporum intervallo diffitorum, mirifica conspiratio à quo tandem nisi ab uno afflata spiritu veritatis?

A 2

IV. Sy-

IV. Sybillarum prædictiones, quarum libros divino planè consilio Augustus Imperator purgavit ante Christi adventum, quo scilicet minus eorum suspecta fides foret, cum inde Christus probaretur.

V. Oraculorum, hoc est dæmoniorum sub nativitate Christi silentium, quod Ethnici Tullius & Plutarchus diligenter notarunt.

VI. Quid spectabile illud, hodieque horrendum in modum fumans nationis Judaicæ excidium, quale nulli post orbem conditum genti contigit? Cur Judæi carent prophetis, miraculis, tēplo, Sacerdotibus, sacrificio, quibus nunquam aliàs caruere quantumvis captivi & rei? Cur sic dispersi nisi juxta illud *pones eos dorsum* Psalm 30. ut explicat Augustinus, quo circumferant velut bajuli sacros codices, è quibus hostes ipsi vel inviti testimonium perhibeant Christo? Cur tam atroci supplicio affecti velut fraticida Cain per orbem

orbem profugi, cum aliis nunquam, licet immanium scelerum rei, puta adorati vituli, similem vindictam senserint, cur, inquam, nisi ob Deicidium?

VII. Quid vitæ Christi, ac doctrinæ Evangelicæ sanctitas, quantam nulla secta professa est unquam, cum ne verbi quidem otiosi licentiam, nedum cogitatus obscæni morulam toleret. Nulla sic ab infimis mentem abstrahit, nulla sic Deo devincit per orationem & charitatem.

VIII. Demonstratio est Evangelica ipsa Evangelii propagatio; Quis non judicet humanis conatibus esse magis quiddam quod pauculi piscatores, viles, indocti non armorum vi, vel fautorum ope, ac potentiâ, sed morte suâ, non illecebris sensuum, sed durissimo vivendi genere, non persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed stultitiâ crucis persuaserint. Quibus? sapientissimis, doctissimis, nobilissimis, a vitæ superstitioni addictissimis, in sæculo

6 CHRISTIFORMITAS,
politissimo, ac ingeniorum gloria flo-
rentissimo. quid? res ad fidem obscu-
rissimas supraque rationis captum
projectissimas, adeò ut ipsa fides vi-
deatur audax insania, puta Deum unū
esse ac Trinum, Jesum inter duos la-
trones cruci suffixum esse Deum, sum-
moque cultu adorandum, ac tam ar-
duo per Evangelicum illud odium sui
usque ad inimicorum dilectionem, ut
nil inolitæ morum licentiæ, aut sensu-
bus magis reluctetur. Hæc verò quan-
tum persuasere? ut sanguinem funde-
re non dubitaverint etiam plures un-
decim millionibus omnis conditionis,
ætatis ac sexus martyres: quo porro
exitu? ut eorum sanguis fuerit semen
Christianorum, ut in gloriam triumphi
cesserint illis etiam instrumenta sup-
plicii, ut orbis caput Roma Imperiique
sedes jam tota sit Petri piscatoris, ea-
demque regnet latiùs Religione divi-
nâ, quam olim dominatione terrenâ.

IX. Quid quòd illa Crucifixi fides
non

non modò inter duodecim Romanorum Imperatorum ducentis amplius annis aliorumque tyrannorum atrocissimè sævientium gladios, sed etiam inter domesticos innumerabilium hæresum, schismatum, scandalorum turbines, etiam ab Imperatoribus Christianis Juliano, Constantio, Valente & aliis, etiam ab ipsis qui videbantur esse columnæ Ecclesiæ Origine, Tertuliano, Hosio, &c. concitatos stetit, crevit, floruit? Illud autem quale est, aiebat B. Antonius, quòd numquam infestatione regali concussa gentilitas, imò sæculo chara, & hominum præsidis fulta jam corruit, nos quòd premimur magis, eò magis assurgimus?

X. Quid illa tot sanctissimorum hominum vita, miracula contestatissima, libri quos legimus ad cœlestem ingenii, ac spiritus vim admiratione defixi?

XI. Quid indefessus hominum Apostolicorum labor usque ad martyriũ, qui zelo incredibili Crucifixum ad

8 CHRISTIFORMITAS,
extremos Indos, ad Antropophagos,
Brasilos, Canadenses, & quod non ho-
dieque deportant? an similem inter
Turcas, Ethnicos, suæ superstitionis
disseminandæ zelum reperies?

XII. Quid illa infinita tot Religioso-
rum ac Monialium examina, qui cum
deliciis ac divitiis frui possint, eligunt
vitæ genus durissimum, constanterque
tenent incredibili cum gaudio, tan-
tùm ut Christum vocantem sequan-
tur? Quales porro illi sint moribus, in-
genio, sat vita etiam in sæculo acta
(saltem ex quo vocantem sensere
Deum,) sat libri, quos edunt, sat fru-
ctus in Ecclesia uberes loquuntur, ne
plumbeos, ne Bellerephontæos ac Me-
lancholicos, ne opinationis præstigiis
delusos impii garriant. Digni scilicet
ipsi homines corruptissimis plerique
moribus, & voluptatibus corporeis
immerfi, quibus potius appareat veri-
tas quàm Religiosis illis integerrimæ
vitæ hominibus, non excolendo ven-
tri

tri ut illi, sed menti, quæ pars hominis præcipua est, ac veri capax addictissimis: utris quæso prudentius de Christo creditur? An his Christum expertis? an illis expertibus Christi, qui non iudicio rationis ducuntur, sed violento præiudicio pravæ affectionis rapiuntur, nil non absurdi devorantes uti veritatis manifestæ vim eludant? ô peccata cæca!

XIII. Huc pertinet illa stupenda profusio charitatis Christianæ, quæ genus quoddam est martyrii, & sanguinis (sic enim etiam pecuniam vocant) profusio, unde adeo ditatam, dotatamque videmus Ecclesiam, ut eam plus reddituum quotannis colligere non dubitem, quàm exegerint Imperatores olim Romani vel hodierni plures reges potentissimi. Quid illa tot Monasteriorum nostro etiam sæculo fundatio? quot ordines novi, quot renovati, quot sanctimonialium examina? his charitas Christi domos extruxit, his

affatim ad vitam dedit fremente licet
hæresi. Quid illa mendicantium Reli-
gioforum maximè S. Francisci susten-
tatio mirabilis? Quid pauperum? præ-
ter Xenodochia olim hodieque fun-
data? Ad hæc quis non miretur Plato-
nem, qualem Deus immortalis virum!
ne oppidulum quidem potuisse Reipu-
blicæ suæ legibus componere, Chri-
stum è contrà universum orbem cruce
domuisse, & familias multitudine in-
finitas arctissimis Evangelii legibus
& consiliis devinxisse, easque identi-
dem reparare labantes spiritu divino
vigorem illum pristinum excitante,
contra quàm extra Ecclesiam evenire
sectariis videmus. Hæc nimirum est vi-
ctoria quæ vincit mundum, fides no-
stra Dei hominis!

XIV. Placet etiam ex ore mendacii
veritatem, ut ex leonis faucibus favum
mellis, ad Christi gloriam exprime-
re. Ipse Mahometes Pseudopropheta
(quem suorum sectariorum præstan-
tissimi

tissimi philosophi Avicenna & Averrois fatentur errasse in fine ultimo hoc est funditus, eum in voluptatibus corporeis constituendo: Ipse inquam Mahometes Jesum, Spiritum, & Verbum Dei, positum in admirationem gentium, patratores miraculorum appellat in Alcorano Azoara 4. 11. 12. 13. 31. ejusque doctrinam sufficere asserit ad salutem. Credunt Turcæ natum ex Virgine, quam & colunt, in cœlum ascendisse, (etsi mortuum fatuè negent,) unde non sepulchrum quidem, sed cætera loca sacra usque ad stuporem Christianorum venerantur, quæ visere solent Mechâ reduces peregrini, ut narrat Baudier lib. 4. Relig. Turc. Quid quod ut refert idem 5. Rel. Tur. c. 12. transtulere in primarium Hierosolymitanum fanum ex Oliveto vestigia Christi ascendentis in cœlum, (de quibus SS. Severus & Paulinus authores gravissimi scribunt,) unde & pulverem quotannis collectum, & in vase perho-

norificè reconditum summus eorum
 Mystes (Muphti vocant) Imperatori
 velut munus sacrosanctum offert? Quid
 ad Christi Jesu gloriam augustius,
 quàm pulveri vestigiorum capita ini-
 micorum suorum inclinari, ac velut
 scabellum pedum subsidere? ut in his
 etiam quotidie impleri credas illud
 Isaiaë cap. 60. *Venient ad te curvi filii eo-
 rum qui humiliaverunt te, & adorabunt
 vestigia pedum tuorum omnes qui detrahe-
 bant tibi.*

XV. Mahometis testimonio jungo
 Cacodamonas, qui ex Energumeno-
 rum corporibus in nomine Jesu eji-
 ciuntur, horrore, voce, fugâ filium Dei
 palam prædicantes.

Ad extremum, ut in summam omnia
 colligas, illud Pici Mirandulæ Comi-
 tis ex epist. ad Nepotem recole: Ma-
 gna profectò insania est Evangelio non
 credere, cujus veritatem sanguis Mar-
 tyrum clamat, Apostolicæ resonant
 voces, prodigia probant, ratio confir-
 mat,

mat, mundus testatur, elementa lo-
quuntur, Dæmones confitentur.) Per-
ge tu lector, & cum eodem ævi sui Au-
gustino extasis teneat te studia, & me-
ras insanias plurimorum Christiano-
rum cogitantem ac lugentem; & sub-
scribe ita scribenti, sed longè major in-
saniam si de Evangelii veritate non du-
bites, vivere tamen quasi de ejus falsi-
tate non dubitares.

CAPUT II.

Multiplex convenientia Incarnationis.

JUverit plurimum ad illustrandam
fidem Incarnationis multas gravef-
que illius causas expendere; quas
chorus Angelicus (præcentore sine du-
bio Gabriele) complexus est paucis
gloriam Deo, pacem hominibus con-
cinens. Utramque tu seorsum vide.

§. I.

GLoria Dei ac perfectiones ejus
elucet maximè in hoc mysterio,
adeo ut Christus magna sit illa gloria,
de qua in Angelico hymno ab Ecclesia

A 7

cani-

canitur : Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Ea verò tanta est, ut Deum quodammodo altius se ipso extulerit.

I. Christus, (a) cùm per naturam divinitatis non haberet, quò cresceret vel ascenderet, quia ultra Deum nihil est, per descensum quomodo cresceret invenit, veniens incarnari, pati, mori ne moreremur in æternum. Propter quod Deus exaltavit illum, quia resurrexit, ascendit, sedet ad dexteram Dei. Vade, & tu fac similiter, neque enim ascendere potes nisi descenderis.

II. Verbum Dei ut ad nos descenderet, propria benignitas incitavit, misericordia traxit, veritas qua se promiserat venturum, compulit, puritas uteri virginalis suscepit, salva virginis integritate, potentia eduxit, obedientia in omnibus deduxit, patientia armavit, charitas verbis & miraculis manifestavit.)

III. Bo-

(a) Bern. serm. 2. de Asc.

III. *Bonitas* (b) emicuit communi-
catione sui, eâque intimâ & substan-
tiali in unitatem personæ. Bona quæ
contulit nobis ineffabilia sunt, quia ut
breui verbo multa concludam, nihil
melius invenire potuit unde nos redi-
meret sapientia Dei in omni sapien-
tiâ suâ.)

IV. *Charitas* uniendo sibi tam arctè
naturam nostram cum inimici essemus.

V. *Misericordia* eripiendo nos è du-
rissimæ servitutis jugo, & quid tanto-
pere declaret ejus misericordiam,
quam quòd ipsam suscepit miseriam?

VI. *Sapientia* inveniendo difficillimi
pretii decentissimam solutionem. Jun-
gendo supremum spiritum cum infimâ
materia, principium Deum cum fine
natura humana, quæ in operibus sex
dierum fuit ultima omnium creata;
Item sic disponendo ut diabolus mor-
tem Christi machinatus ipsâ morte vi-
ctus sit, & homines tundens crebra ten-
tatione malleator infœlix fabricetur

(b) Bern. Ser. 3. vigil. Pent.

illis

illis coronas, quibus numquam ipse tantum prodesse posset obsequio, quantum prodest odio.

VII. *Potentia* (c) in tanti mysterii, ac redemptionis per tot miracula & inaudita executione: In hoc enim mysterio agnoscitur longitudo brevis, latitudo angusta, altitudo subdita, profunditas plana: ibi agnoscitur lux non lucens, verbum infans, aqua sitiens, panis esuriens; videas si attendas patientiam regi, sapientiam instrui, virtutem sustentari, Deum denique lactentem, sed Angelos reficientem, vagientem, sed miseros consolantem: videas si attendas tristari lætitiā, pavere fiduciam, salutem pati, vitam mori, fortitudinem infirmari, sed quod non minus mirum est, ipsa ibi cernitur tristitia lætificans, pavor confortans, passio salvans, mors vivificans, infirmitas roborans.)

VIII. *Iustitia* quòd homine victo, non alio

(c) Bern. Hom. 2. super missus est.

alio quam homine fecit vinci tyran-
num, neque vi eripuit ex morte homi-
nem. Deinde in satisfactionis rigore,
& solutione tanti pretii, si enim hæc in
viridi ligno fiunt, in arido quid fiet?
Sacras cruces in triviis spectet pecca-
tor ut appensam in propatulo virgam
pueri solent.

IX. *Providentia* procurando tale re-
medium ne periret funditus genus hu-
manum, alioqui periturum. Deinde
decebat non deesse universo plures na-
turas in uno supposito, siquidem erant
in Deo plura supposita in unicâ naturâ,
& in creatis rebus plures naturæ in
suppositis pluribus.

X. *Mysterium Trinitatis*, (d) sicut in
singulari divinitate Trinitas est in per-
sonis, unitas in substantia: sic est in In-
carnatione Trinitas in substantiis, in
personâ unitas: & sicut ibi personæ
non scindunt unitatem, unitas non mi-
nuit Trinitatem: ita & hic persona
non confundit substantias, nec substan-

(d) *Bern. Ser. 3. vigil. Nat.*

tix

tix ipsa personae dissipant unitatem. Summa illa Trinitas hanc nobis exhibuit Trinitatem, opus mirabile, opus singulare inter omnia, & super omnia opera sua. Verbum enim & anima, & caro in unam convenere personam.)

§. 2.

PAx, hoc est utilitas hominum summa ex Incarnationis Mysterio.

I. (a) Ut homo fidentius ambularet ad veritatem mendacio diaboli deceptus, ipsa veritas Dei filius homine assumpto constituit atque fundavit fidem.)

II. (b) Non ignoramus jam oportere hominem nasci denuo; nam propter hoc secundo natus est Dei filius, in peccatis siquidem nascimur omnes & necesse habemus renasci in gratia.)

III. (c) Nihil tam necessarium fuit ad erigendam spem nostram, quam ut demonstraretur nobis quantum diligeret nos Deus.) Qui enim proprio filio

(a) Aug. lib. 11. de civ. Dei c. 2. (b) Bern. ser. 2. de Circumf. (c) Aug. 3. de Trin. c. 10.

lio non pepercit, quomodo non omnia nobis donavit cum illo? & , qui dedit inimicis mortem suam , quid servat amicis nisi vitam suam ?

IV. (d) Quæ major est causa adventus Domini , nisi ut ostenderet Deus dilectionem suam in nobis, ut si amare pigebat, saltem redamare non pigeat !) Amicus es hominis ob naturæ conformitatem quia homo est; ne in hoc præponderaret , & ideo præligeretur homo , Deus factus est homo. (e) Ego hanc arbitror præcipuam invisibili Deo fuisse causam, quòd voluit in carne videri , & cum hominibus homo conversari , ut carnalium videlicet , qui nisi carnaliter amare non poterant, cunctas primò ad suæ carnis salutarem amorem affectiones traheret , atque ita gradatim ad amorem perduceret spiritualem.)

V. (f) Homo sequendus non erat qui

(d) *Aug. lib. de Catec. rud. c. 4.* (e) *Bern. Ser. 20. Cant.* (f) *Aug. Ser. de Nat.*

qui videri poterit , Deus sequendus erat qui videri non poterat : ut ergo exhiberetur homo, & qui videretur ab homine , & quem homo sequeretur, Deus factus est homo.) (g) Talem se obtulit Apostolis Apostolorum Dominus, ut jam non invisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspicerent, sed ipse facie ad faciem videretur, qui omnia fecit, & quia discipuli carnales erant, & Deus spiritus est, nec bene convenit spiritui & carni, umbra corporis sui temperavit se eis, ut objectu vivificæ carnis viderent Verbum in carne, solem in nube, lumen in testa, mel in cera, cereum in laterna, (h) spiritus enim oris nostri Christus Dominus cui diximus in umbra tua vivimus inter gentes.)

VI. (i) Deus factus est hominis filius, ut homo fieret Deus.)

VII.

(g) Bern. Ser. 3. & 6. de Ascens. (h) Thr. 4. (i) Aug. Ser. de Nat.

VII. (k) Ne superbi spiritus studeant se amplius homini præponere, quia non habent carnem, nec homo tam excelso loco positus se amplius subjiciat illis. (Demonstravit nobis quam excelsum locum inter creaturas habeat humana natura in hoc quod hominibus in vero homine apparuit.) Agnosce ergo ô Christiane, inquit Leo Papa serm. de Nativ. dignitatem tuam, & divinæ consors factus naturæ noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire.

VIII. (l) Gratia Dei in nobis nullis meritis præcedentibus, in homine Christo omnino granditer & evidenter commendatur.) Audebit enim aliquis dicere quia natura nostra in illo mediatore promeruit Deum?)

IX. (m) Superbia hominis quæ maxime impedimento est ne hæreatur Deo,

(k) *Aug. Ser. 13 de Trin. c. 7. & l. de vera Relig. (l) Aug. l. 15. de Trin. c. 17. Ench. & ser. 9. in Matth. (m) Aug. 3. de Trin. c. 17.*

Deo, per tantam humilitatem redargui potest atque sanari.

X. (n) Suscipitur à virtute infirmitas, à majestate humilitas, ut quod nostris remediis congruebat, unus atque idem Dei & hominum mediator, & mori ex uno, & resurgere posset ex altero: nisi enim esset verus Deus, non afferret remedium, nisi esset verus homo non afferret exemplum.

XI. Imago Dei erat reformanda in homine per peccatùm deformata, venit imago Dei invisibilis Verbum, ut eam reformaret.

XII. (o) Verbum est similitudo Patris & scientia, illam affectarat Lucifer, hanc homo, & in utroque injuriam Filii vindicarat Pater. Ne igitur homines simul cum Angelis perirent Patri quos Angelus seduxerat, venit filius ad salvandos homines, quippe quos supplantarat aliena malitia, ideoque prodesse eis potuit charitas aliena.)

§. 3.

(n) Leo de Nav. (o) Bern. Ser. I. de Adv.

§. 3.

QUOD si quæras (a) quâ ratione Filius magis incarnatus sit quàm Pater aut Spiritus sanctus, cum totius Trinitatis non modò æqualis sit gloria, sed una eademque substantia: Audies illud. Quis cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? Altissimum est mysterium, nec nos oportet temere super hujuscemodi præcipitare sententiam. Videretur tamen, nec Patris, nec Spiritus Incarnationem in pluralitate filiorum effugisse confusionem, dum alius Dei, alius filius hominis diceretur. Videtur & illud maxime congruum ut is specialiter filius fieret qui filius erat, ne quid ambiguitatis esset in nomine. Denique ipsa est Virginis gloria singularis, quod filium unum eundemque cum Deo Patre meruit habere communem, quam sanè periisse constat si non filius incarnaretur: Sed nec alia nobis dari posset occasio similis sperandæ salutis & hæreditatis:

(a) Bern. Serm. 2. de Annunt.

Fa-

Factus quidem primogenitus in multis fratribus, qui unigenitus erat, adsciscet eos sine dubio in hæreditatem; quos vocavit in adoptionem: Si enim fratres & cohæredes.)

His aliisque sexcentis prælucentibus rationi quasi faculis assurgat humana mens sola jam Dei revelantis auctoritate nixa ad obscuræ, sed fundatissimæ fidei culmen, & imperterrita oculo irretorto Jesum suum intuens dicat, *Tu es Christus filius Dei vivi. Credo Domine, adjuva incredulitatem meam.* Hâc fide velut anchorâ tenaci ubi mens in Christo velut in portu defixa constiterit, ne exterreatur si tentationum fluctibus interdum jactetur: Et naves anchorâ fixæ agitantur, at rarò merguntur.

C A P U T III.

Necessaria ad Christiformitatem obumbratio Spiritus sancti Mystica.

PUlcere in hanc rem Fulgentius. (a)
 Ex eodem, inquit, Spiritu Christus
 (a) *De Incarn. & gr. c. 2.* for-

formatur secundum fidem in corde uniuscujusque credentis, quo spiritu secundum carnem formatus est in utero Virginis: ideo Propheta ex persona fidelium clamat ad Dominum. (b) Propter timorem tuum Domine in utero concepimus, & parturivimus, spiritum salutis tuæ fecimus super terram. Sicut autem non solum priusquam Virgo Maria se concepturam agnosceret, gratiâ plena Angeli voce nuncupata est, cum nullatenus præcederet filii Dei vel cognitio vel voluntas, ut agnosceretur ex gratia Dei esse tam ipsa obediens voluntas Virginis, quam conceptio Domini Salvatoris: sic homo priusquam credere velle incipiat, gratia donantis infunditur cordi, ut incipiat in homine per fidem Christus formari. Cùm autem Christus in unoquoque formatur, ipse format, quia ipse fidem in corde uniuscujusque credentis iniciat.) Nem-

B

pe

(b) *Isaia 26.*

pe sicut ipsemet Christus quæ Verbum
simul cum Patre & Spiritu sancto a-
ctiōe indivisa se carnem fecit, atque
formavit. Credas hæc legens Fulgen-
tium inchoasse Christiformitatis o-
pusculum, quod utinam absolvisset!
Ergo fides initium quidem aliquod
est novæ creaturæ sive Christiformi-
tatis: at per dilectionem operetur o-
portet ac obumbrante Spiritu sancto
fœcundetur. Ille est substantialis A-
mor, æternum Patris ac filii vincu-
lum, & osculum, cuius cum ad intra
fœcunditas non sit, nec enim divinam
ullam personam præducit, ea se to-
tam prodit ad extra, & in utero Vir-
ginis Deum-hominem format mira-
bilis artifex. Nec semel formasse satis,
pergit idem Amor quotidie filiolos
parturire interpellans scilicet pro
nobis, hoc est interpellare faciens,
cum gemitibus inenarrabilibus: est
enim columba illa fœcunda, germe-
bundaque quam Joannes vidit Chri-
sto

sto in Jordane, id est baptizatis incubantem, donec formetur Christus in illis: Ipsa dilectio specialis Christi JESU virtus est altissimi, quam supervenire Christiformandæ animæ oportet, est ipsa virtus Christiformatrix, ille ignis quo conflantur Christiformes. O ignis qui semper ardes & nunquam extingueris charitas deus meus accende me! O Columba cœlestis umbra cordibus nostris remigio alarum tuarum, ut sit spiritus ante faciem nostram Christus Dominus, sicut ait Propheta (c) & in umbra ejus ac tua vivemus in gentibus. Amen.

(c) Thren. 4.

C A P U T IV.

Quadruplex Dispositio proxima ad Christiformitatem: Præcursor Mysticus.

§. I.

Confessio suæ infirmitatis.

Qui suam, infirmitatem dicam an informitatem, an etiam deformitatem ac miseriam? non sentit, non

B 2

quæ-

quærit Christiformitatem, non currit ad medicum, non in clamat misericordiam. Qui veteris ac terreni Adæ morbum, ac serpentis morsum in se non agnoscit, quomodo novum ac cœlestem Adam invocabit? Nesciens homo dum descenderet in Jericho spoliatum se ab latronibus, & plagis acceptis semivivum relictum, Samaritani transeuntis misericordiam & opem negligit, Christum indui non curat. Plenus seipso, Christo vacuus pauper est, cœcus, & miser, & miserabilis, & dicit tamen quia dives sum, & nullius egeo. Atqui tum incipit anima præparari Christo cùm conscientiam propriam infirmitatis, ac nihili gratiam sibi coævi cognatique compungitur. Magno planè Dei consilio (ut notat S. Thomas 3. p. qu. 1. art. 5. ex glossa ord.) factum est, ut post hominis casum non illico Dei Filius mitteretur. Reliquit enim Deus prius hominem in libertate arbitrii in lege naturali,

turali, ut sic vires naturæ suæ cognosceret, ubi cum deficeret, legem accepit, qua data invaluit morbus, non legis sed naturæ vitio, ut ita cognita sua infirmitate, clamaret ad medicum, & gratiæ quæreret auxilium.) Quanquam non usquequaque Deus dereliquit hominem. (a) Semper enim hoc humano restat arbitrio, non ut impleat homo justitiam cum voluerit, sed ut se supplici pietate convertat ad Deum (nec sine gratia) cujus dono eam possit implere. Suppeditavit ergo per Christum gratiæ quantum saltem sufficeret ad impetrandum, unde pareret homo legi, tum naturæ, tum positivæ, at parcius id quidem venturi Salvatoris aut ignorantis aut negligentibus, unde creber in scelera lapsus luce gratiæ in tenebris peccatorum allucente confugiendum ad authorem gratiæ & consummatorem JESUM admonebat. Hanc

B 3

spon-

(a) August. l. 1. ad Simp. q. 1.

sponsi amicus ac præparator sponsæ
 Joannes præmonstravit in se infirmi-
 tatis ac indignitatis confessionem præ-
 viam Christiformitatis. Christum rati
 quidam in illo Evangelii crepusculo
 supremos ei honores destinabant, si
 annueret: Imò cum tantæ virtutis ef-
 fet, inquit S. Gregorius, (b) ut Christus
 credi potuisset, elegit solidè subsistere
 in se, ne humana opinione raperetur
 super se: Nam confessus est, & non ne-
 gavit, & confessus est, quia non sum e-
 go Christus. Cùm ergo non vult ap-
 petere nomen Christi, factus est mem-
 brum Christi, quia dum infirmitatem
 suam studuit humiliter agnoscere, il-
 lius celsitudinem meruit veraciter
 obtinere.) Ac vide quantum obti-
 nuit; infra corrigiam calceamenti se
 deprimit, negans dignum se solvere
 corrigiam calceamenti ejus, & ecce
 supra caput baptizati baptizans eri-
 gitur. Agnosce ergo miseriam & de-
 for-

(b) Hom. 7. in Evang.

formitatem tuam, quamdiu Christus in pectore tuo formatus non est. Si agnoscis peccata tua, ipse ignoscit, si confiteris infirmitatem tuam, ipse sanat, ipsa confessio initium sanitatis est. (c) Omnis qui non vult videre peccata sua, post dorsum se ponit, (horret nimirum videre deformitatem suam) & quid dicit Deus? arguam te, & statuam te ante te, modò te non vides, facio ut videas te, quia si videres te, & displiceret tibi, placeres mihi; quia verò te non videns placuisti tibi, displicebis & mihi, & tibi: mihi cum judicaberis, tibi cum ardebis. Quod post dorsum posuisti ante faciem ponam, videbis foeditatem tuam, non ut corrigas, sed ut erubescas. Modò ergo tu fac quisquis talis es, quod tibi minatur facere Deus: tolle te à tergo tuo, ubi te videre non vis, dissimulans à factis tuis, & constitue te ante te. Ascende tribunal men-

B 4

tis

(c) Aug. Psal. 49.

tis tuæ, esto tibi Judex, torqueat te timor, erumpat à te confessio, & dic Deo tuo: quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & delictum meum ante me est semper: quod erat post te, fiat ante te, ne tu ipse postea à Deo iudice fias ante te, & non sit quò fugias à te.)

§. 2.

2. *Dispositio. Sublimis Æstimatio
Christiformitatis.*

Magnifice prædicat sponsum amicus sponsi Joannes non sibi zelans, sed sponso. Ipse, (a) inquit prolixas laudes summam concludens, ipse super omnes est, & ad illum mittit clientes ac discipulos sibi addictos, quò totum ei amorem consecrent, pietatemque devoveant. Potuitne magis commendari in Christo Christiformitas nostra? ut ille super omnes est, ita super omnes devoti pectoris affectus ac exercitationes eminent Christiformitas

(a) Ioann. 3.

mitas sive dilectio Domini JESU singularis. Hæc animam dilecto similem facit, ideoque certissimus est filiorum Dei sive prædestinatorum character, *Quos præscivit & prædestinavit conformes fieri imaginis filij ejus. b)* I. christiformes. Sanè si terram diligendo terra es, audeo dicere Christum diligendo Christus es, sive Christiformis. Quid enim talis dilectio, nisi fornax ardentissima quæ consumpta rubigine veteris hominis colliquefactam animam transfundit in Christi formam, ut meritò exclamet cum Apostolo: *Vivo ego jam non ego, vivit verò in me Christus. (c)* Ille est ignis quem Dominus JESUS venit mittere in terram, & *quid volo, inquit, nisi ut accendatur vehementer?* Nempe usque ad consumptionem nostri, & consummationem Christi in nobis. Nulla expeditior purgandæ mentis ratio, quam in istam specialis dilectionis Christi flammam projectio sui.

B 5

Nul-

(b) Rom. 8. (c) Gal 2.

Nulla potentior vis ad abigendos
 procul Cacodæmonas, aiebat B. An-
 tonius. Et verò quid est sapientia
 Christiani, inquit S. Salvianus, quid
 nisi timor & amor Christi? *Non glorie-
 tur sapiens in sapientia sua, (d) dicit Do-
 minus, & non gloriatur fortis in fortitu-
 dine sua, & non gloriatur dives in divitiis
 suis: sed in hoc gloriatur, qui gloriatur scire
 & nosse me, id est, Christum diligere.*
 Ecquid denique prodest nobis Chri-
 stus nisi dilectus, & formatus in nobis?
 (e) Ne materna quidem propinquit as
 Dei Matri profuisset, nisi felicius cor-
 de quàm carne gestasset.) Quare etsi
 dederit homo omnem substantiam
 domus suæ pro tali dilectione, quasi
 nihil despiciet eam: *Veniunt enim in a-
 nimam omnia bona pariter cum illa, & in-
 numtrabilis honestas per manus illius: (f)*
 plenitudo quippe legis est Christi di-
 lectio, & Christiformitas consumma-
 ta

(d) Ier. 9. (e) Aug. lib. de Virg. cap. 3.

(f) Sap. 7.

ta, Christiani perfectio. Quid igitur vagaris per multa ô novitia pietas? Sollicita es & turbaris erga plurimas exercitationes & praxes: Porro unum est necessarium, quidnam illud? Diligere JESUM, ipsaque dilectione Christiformari. Erras ut apiculæ solent, si nondum penitus agnovisti regem tuum; si autem agnovisti, protinus ad eum cogitationes, & affectus omnes tui convolabunt. Æquum est, ut primas apud nos curas quæ prima habentur obtineant, summasque sibi devotæ sollicitudinis partes Christus vendicet. Ipse quippe super omnes est. Habeat itaque medullam cordis nostri, reliquæ verò cogitationis diem festum agant sanctis ejus. Honor regis judicium diligit, nemo cogitetur frequentius, nemo diligatur ardentius, nemo colatur devotius; denique ut in Christiformitate summa salutis, ita sollicitudinis ac devotionis nostræ summa esto.

3. *Dispositio. Desiderium Christi-*
formitatis.

Ardorem desiderii Patrum suspi-
rantiū Christi in carne præsentia
frequentissimè cogitans compungor,
(a) & confundor in memetipso, &
nunc vix contineo lacrymas: ita pu-
det teporis, torporisque miserabi-
lium temporum horum. Cui namque
nostrum tantum ingerat gaudium
gratiæ hujus exhibitio, quantum ve-
teribus sanctis accenderat desiderium
promissio?) Nimirum nondum multis
exhibitus est intus per formationem
spiritus sui, qui foris exhibitus est per
præsentiam carnis suæ. Quare deside-
randum spiritu Patrum, eorumque
voce dicendum (b) *Osculetur me osculo*
oris sui. Quanto putas præcursorem
Christi flagrasse hujus osculi delide-
rio, ex quo exultavit in gaudio in-
fans? Ac mirare Dei exercentis con-
filium,

(a) *Bern. Serm. 2, Cant.* (b) *Cant. 1.*

filium, & Joannis exerciti patientiam. Totis triginta annis desiderii vim velut animæ suspendium passus, vidit tandem sponsum amicum, & ad vocem ejus stetit, audit: ac vel hoc uno gaudium suum impletum fuisse & sensit, & dixit. Cur tamdiu videri distulit desiderium illud collium æternorum, suspirium Prophetarum, desideratus cunctis gentibus, totus desiderabilis, totus desideria? Ut excitaret vehemens desiderium sui. (c) Ignis ante ipsum præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos ejus. Oportet namque, ut sancti desiderii ardor præveniat faciem ejus, & ad omnem animam, ad quem est ipse venturus, qui omnem consumat rubiginem vitiorum, & sic præparet locum Domino. Et tunc scit anima, quoniam juxta est Dominus, cum se senserit illo igne succensam, Magnis illis spiritibus animæ suspirantis ac sine intermissione orantis, ac

B 7

præ

(c) Bern. serm. 2. Cant.

præ desiderio se affliktantis desideratus ille magnus occurrit.) (d) Nam desiderium sinus est cordis, & desiderando capaces efficimur. Sicut si vis implere aliquem sinum vel sacci vel utris extendendo facis capaciolem.) Quàm vastum esse oportet capacem Christi in se formati sinum! Differendo extendit Deus ac dilatavit Patrum ac Joannis cor Messiam expectantium. Danieli exuli revelatus est dies adventus, quia vir fuit desideriorum, Simeoni & Annæ viduæ expectantibus apparuit, quærenti Andree ac scire aventi ubi habitet, ait: Veni & vide, apud Zachæum manet, quia desiderio videndi suspensum è sycomoro conspexerat. Denique gentilibus quibusdam spectandum se præbet, quia per Philippum & Andream id expectaverant. Age igitur Christum in te formari si cupis, extende sinum cordis, omnia suspiria tua Christo anhelent, dic illud: *Emitte Domine agnum*
 (d) *Aug. tr. 4. ep. Ioan.* domi-

dominatorem terra, (e) animæ meæ. Rorate cæli de super, & nubes pluant justum, (f) in cor meum, aperiatur terra pectoris mei, & germinet salvatorem. Dic cum Davide (g) Sitivit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea, tibi & anima animæ meæ, ô caro mea & os de offibus meis Verbum caro : Dic cum Discipulo quem diligebat JESUS, Veni Domine IESU. (h)

(e) Isa. 16. (f) Isa. 45. (g) Ps. 62.
(g) Apoc. 22.

§. 4.

4. Dispositio. Petitio, & Intercessio Deiparæ.

QUàm fuit ardens Patrum ac Joannis inprimis desiderium præsentia Christi, tam incensa fuit petitio illius doni, cujus tanto decet esse flagrantius votum, quanto majus est donum. Perfecit opus Incarnationis vox illa Deiparæ omnipotens, *Fiat mihi secundum verbum tuum* (a) Est & hoc

(a) Bern. Hom. 4. de Virg.

hoc verbum orantis. Vult autem à se
 requiri Deus, quod pollicetur, ut ex
 promissione devotio exciteretur: sicq;
 quod gratis daturus erat, devota ora-
 tio promereatur. Sic pius Dominus,
 qui omnes homines vult salvos fieri,
 merita nobis extorquet à nobis, &
 dum nos prævenit tribuendo, quod
 retribuatur gratis, agit ne gratis tribuat.
 Hoc utique prudens Virgo intellexit,
 quando prævenienti se muneri gra-
 tuitæ promissionis junxit meritum
 suæ orationis, *fiat*, inquit, *mibi secun-*
dum verbum tuum. Fiat mihi de Verbo
 secundum verbum tuum) Tu itaque
 ora similiter, ut fiat in te Verbum Dei
 mysticè Incarnatum. Christusq; spe-
 ciali dilectione formetur. Atque ut
 certius & facilius impetres, adhibe
 mediatricem, in qua sola factum est
 Verbum personaliter incarnatum,
 corporaliter invisceratum. (b) Est sa-
 gitta electa amor Christi, quæ Mariæ
 ani-

(b) Bern serm, 20. Cant,

animam non modò confixit, sed etiam pertransiuit, ut nullam in Virginali pectore particulam vacuam amore relinqueret: aut certè pertransiuit eam, ut veniret usque ad nos, & de plenitudine illa omnes acciperemus, & fieret mater Charitatis, cuius Pater est charitas Deus. Et illa quidem in tota se grande & suave amoris vulnus accepit. Ego verò me felicem putaverim, si summa saltem quasi cuspi- de hujus gladii pungi interdum me sensero, ut vel modico accepto amoris vulnere, dicat etiam anima mea, vulnerata charitate ego sum. quis mihi tribuat in hunc modum non modò vulnerari, sed & expugnari omnino usque ad exterminationem coloris & caloris illius qui militat aduersus animam?) Tribuet Maria crebrò ac enixè rogata, & quos gladio doloris transverberata in Joanne Discipulo filios juxta crucem concepit, cum audiit: *Mulier, ecce filius tuus, eos obstetrican-*

can-

cantibus gaudiis, pariet dilectione
 Christiformes; Sanè illius consensui,
 concursuique materno, ac sollicitudi-
 ni JESUM à nobis deberi voluit Deus.
 Illi *magna fecit qui potens est*, ut magni-
 tudinis factæ mensuram intelligas
 fuisse potentiam facientis: Per eam, &
 ad ejus vocem gratia sanctificans col-
 lata primùm à Christo est, nempe Jo-
 anni in utero exultanti: quin etiam o-
 ratu ejusdem primum gratiæ gratis
 datæ ut vocant, ab eo editum signum
 est, conversio scilicet aquæ in vinum.
 (c) Adeo nihil nos Deus habere vo-
 luit, quod per Mariæ manus non tran-
 saret.) Et Christum, nisi per illam for-
 mari in nobis speramus? Virgo est re-
 gia ipsa via, per quam Salvator adve-
 nit. (d) Tenentes ergò viam studea-
 mus ad ipsum per eam ascendere, qui
 per ipsam ad nos descendit, per eam
 venire in gratiam ipsius, qui per eam
 in

(c) Bern. serm. 3. vigil. Nat. (d) Bern.
 serm. 2. de Adv.

in nostram miseriam venit. Per te accessum habeamus ad Filium, ô benedicta, inventrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis, ut per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis, & fecunditas tua gloriosa fecunditatem nobis tribuat meritorum : fac ô benedicta per misericordiam quam peperisti, ut qui te mediante fieri dignatus est particeps infirmitatis & miseriam nostræ, te quoque intercedente participes faciat nos gloriæ suæ, & Christiformes Jesus Christus filius tuus Dominus noster.)

INCAR-